

Poročilo nadzornega sveta

o rezultatu preveritve revidiranega letnega poročila družbe Sava, d.d., za leto 2013 in revidiranega konsolidiranega letnega poročila Poslovne skupine Sava za leto 2013.

Aleš Skok, predsednik nadzornega sveta Save, d.d.

Sestavine letnega poročilain konsolidiranega letnega poročila

Nadzorni svet delniške družbe Sava je preveril formalne vidike v zvezi z letnim poročilom uprave za leto 2013 in konsolidiranim letnim poročilom za leto 2013. Ugotovil je, da sta bili letni poročili za leto 2013 izdelani v zakonitem roku in da poročili vsebujeta vse oblikatorne sestavine, ki jih predpisuje Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Letno poročilo obsega **računovodsko poročilo**, ki je sestavljeno iz bilance stanja, izkaza poslovnega izida, izkaza vseobsegajočega donosa, prilog s pojasnili k vsem izkazom, izkaza denarnih tokov, izkaza gibanja kapitala, ter **poslovno poročilo**. Tudi konsolidirano letno poročilo obsega predpisane vsebine, pri čemer velja, da je poslovno poročilo skupno za letno poročilo družbe in konsolidirano letno poročilo. Vse sestavine, ki jih za sestavo posameznih izkazov in poročil predpisuje zakonodaja, so vsebovane v letnih poročilih. Pojasnila računovodskih izkazov vsebujejo vse informacije, ki jih predpisuje ZGD-1 v točkah 1 do 22 prvega odstavka 69. člena. Poslovno poročilo vsebuje tudi pomembne poslovne dogodke, ki so nastopili po koncu poslovnega leta, pričakovani razvoj družbe in aktivnosti Poslovne skupine Sava na področju raziskav in razvoja ter o predstavnostih družbe.

Vsebuje še poglobljeno analizo bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena. Poslovno poročilo predstavlja pošten prikaz razvoja in izida poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja.

Letno poročilo je bilo predloženo v revidiranje na 19. skupščini delniške družbe izbranemu revizorju. Revizor Deloitte revizija, d.o.o., Ljubljana, je dne 26. 03. 2014 izdelal revizorjevo poročilo.

Tretji odstavek 272. člena Zakona o gospodarskih družbah predpisuje, da mora uprava sestavljeno letno poročilo skupaj z revizijskim poročilom nemudoma predložiti nadzornemu svetu. Uprava Save, d.d., je to storila dne 26. 03. 2014. S tem

ugotavljamo, da je bilo citirano zakonsko določilo spoštovano, prav tako pa je bilo spoštovano tudi določilo petega odstavka 57. člena ZGD-1, ki določa 8-dnevni rok za predložitev revidiranega letnega poročila in revidiranega konsolidiranega letnega poročila pristojnemu organu.

Način in obseg preverjanja vodenja družbe

Splošno

Nadzorni svet Save, d.d., je svojo nadzorno funkcijo izvrševal predvsem na sejah nadzornega sveta. Nadzorni svet je imel zaradi nadaljevanja gospodarske in finančne krize ter njenega učinka na poslovanje družbe in skupine v letu 2013 osem sej, od tega šest rednih sej in dve korespondenčni. Redne seje nadzornega sveta so v letu 2013 potekale 20. februarja, 27. marca, 22. maja, 29. avgusta, 21. novembra in 12. decembra. Korespondenčni seji sta potekali od torka 30. julija do četrta, 1. avgusta in od četrta, 24. oktobra do ponedeljka, 4. novembra 2013.

Ob tem so posamezni člani nadzornega sveta različno uresničevali tudi svojo pravico iz prvega odstavka 282. člena Zakona o gospodarskih družbah, ki omogoča vsakemu članu nadzornega sveta, da preveri vse podlage za letno poročilo. Skladno z zakonsko določbo ima nadzorni svet možnost takšno pravico posameznemu članu odreči, vendar nadzorni svet v zvezi s tem v letu 2013 ni sprejel nobenega tovrstnega sklepa.

Nadzorni svet Save, d.d., skladno s statutom družbe sestavlja šest članov, ki jih izvoli skupščina delničarjev in trije člani, ki jih predlaga svet delavcev. Nadzorni svet Save, d.d., je v letu 2013 deloval v sledeči sestavi: Aleš Skok predsednik nadzornega sveta in člani: Aleš Aberšek, Roman Ambrož, Miran Kraševac, mag. Robert Ličen, Lučka Pogačnik, Rok Ponikvar, Gregor Rovanshek ter Miro Medvešek (od 30.4.2013 dalje). Miro Medvešek je bil imenovan na 19. skupščini delničarjev Save, d.d., in je v nadzornem svetu nadomestil mag. Tomaža Peršeta, ki je odstopil 18. oktobra 2012.

Od imenovanja Aleša Aberška za začasnega člana uprave, to je od 28. januarja 2014, njegova funkcija člana nadzornega sveta miruje. Nadzorni svet Save, d.d., od takrat dalje ponovno deluje v osemčlanski sestavi.

Vsi člani, ki jih je izvolila skupščina delničarjev, so pri odločanju v nadzornem svetu delovali neodvisno. Vsak član je izpolnil Izjavo o morebitnih nasprotjih interesov in jo dostavil družbi. V tej izjavi član navede, da se ni znašel v nasprotju interesov v letu 2013 ali pa je takšna morebitna nasprotja interesov v izjavi razkril.

Nadzorni svet ima tudi urejena pravila glede varovanja poslovnih skrivnosti in ravnanja v primeru nasprotij interesov. Vsak član nadzornega sveta je podpisal posebno Izjavo glede spoštovanja pravil o varovanju poslovne skrivnosti, še zlasti pa notranjih informacij.

Zaradi zaostrene gospodarske in finančne situacije ter intenzivnosti aktivnosti pri izvajanju strategije prestrukturiranja je bila tudi za leto 2013 značilna povečana pogostnost sej nadzornega sveta. Izvedenih je bilo osem sej, kjer so sodelovali vsi člani nadzornega sveta, sklepi pa so bili praviloma sprejeti soglasno.

Pri svojem delu je nadzorni svet poleg predpisov in internih aktov upošteval Kodeks upravljanja javnih delniških družb, kar je razvidno iz Izjave o upravljanju družbe, ki je sestavni del letnega poročila. Prav tako je pri svojem delovanju upošteval načelo racionalnosti, vsi stroški nadzornega sveta pa so razkriti v računovodskem delu letnega poročila.

V okviru nadzornega sveta delujeta dve komisiji; revizijska komisija, katere naloge opredeljuje 280. člen ZGD-1, ter kadrovska komisija, ki združuje pristojnosti komisije za imenovanja in komisije za prejemke. Komisiji sta o svojem delu tekoče poročali nadzornemu svetu.

Kadrovska komisija se je v letu 2013 sestala štirikrat: 27. marca, 29. avgusta, 15. oktobra in 12. decembra ter opravila še tri korespondenčne seje: 19. julija, 2. avgusta ter 23. oktobra. Delovala

je v sestavi: predsednik komisije Miran Kraševac in člana komisije Aleš Skok in Rok Ponikvar.

Kadrovska komisija je obravnavala kandidaturo in pripravila predlog za imenovanje novega člana nadzornega sveta. V okviru izvajanja ukrepov za racionalizacijo stroškov dela uprave in zaposlenih Sava, d.d., je bil podan in sprejet tudi predlog sporazuma glede odstopa s funkcije in prenehanja delovnega razmerja z dnem 4.8.2013 za člana uprave, Miha Resmana.

Ob zoženju uprave na dvočlansko so člani komisije soglašali tudi s predlogom uprave o imenovanju dveh prokuristov družbe. Člani komisije so se seznanili z raziskavo ZNS o prejemkih uprav in nadzornih svetov javnih delniških družb v Sloveniji za obdobje 2010 – 2012 in obstoječim sistemom nagrajevanja članov uprave Sava, d.d. Nadzornemu svetu v sprejem so predlagali priporočilo upravi za proučitev možnosti nadaljnje reorganizacije holdinga in racionalizacije stroškov dela.

Revizijska komisija, ki je po 279. členu ZGD-1 obvezna za javne delniške družbe, se je v letu 2013 sestala petkrat in sicer: 20. februarja, 27. marca, 22. maja, 28. avgusta in 20. novembra. Seje so bile sklicane tako, da se je komisija v vsakem četrletju sestala najmanj enkrat, potekale pa so v naslednji sestavi: predsednik komisije mag. Robert Ličen, člana Roman Ambrož in Gregor Rovnšek ter zunanji član, usposobljen za računovodstvo oziroma revizijo, Janko Gedrih.

Revizijska komisija je v okviru svojih sej obravnavala področja, ki jih opredeljuje 280. člen ZGD-1. Veliko pozornost je namenila zlasti spremljanju postopkov računovodskega poročanja, spremljanju uspešnosti delovanja notranjih kontrol, sistemov za obvladovanje tveganj in nadzoru neoporečnosti finančnih informacij. Aktivno je izvajala svojo vlogo pri postopkih v povezavi s pripravo letnega poročila ter sodelovala z zunanjim revizorjem. Z njim je komisija opravila poglobljeno diskusijo na seji, kjer je revizor predstavil svoje mnenje na računovodske izkaze ter potek revizije.

Zunanji revizor se je v letu 2013 udeležil tudi seje nadzornega sveta v marcu, na kateri je bilo sprejeto letno poročilo in skupščine delniške družbe Sava v aprilu minulega poslovnega leta.

Način izvajanja nadzora poslovanja

Nadzorni svet skrbno in dosledno izvaja vsebinski in formalni nadzor nad poslovanjem družbe s tem, da je na zakonsko primeren način optimalno organiziral svoje delovanje.

Posamezni **vsebinski** in **formalni** elementi sistema nadzora so:

- dosledno izvajanje določil statuta (to pomeni pravil, določenih s strani delničarjev) glede odločanja o podeljevanju soglasij pri poslih, ki jih sklepa družba;
- redna obravnava na vsaki redni seji o uresničevanju strategije prestrukturiranja družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava;
- redno poročanje o prodajnih aktivnostih glede večjih naložb;
- redna obravnava četrletnega poročila o likvidnosti in solventnosti;
- obravnava rezultatov poslovanja družbe in poslovne skupine na vsaki redni seji nadzornega sveta;
- vsakomesečno redno seznanjanje z rezultati poslovanja družbe in poslovne skupine;
- neposreden pogovor z revizorjem tako na seji nadzornega sveta kot na seji revizijske komisije, ko se obravnavajo letni računovodski izkazi, pa tudi *ad hoc*, kadar gre za posamezna pomembna vprašanja;
- poročilo nadzornega sveta o svojem delu poleg vseh z zakonom predpisanih elementov vsebuje tudi poglobljeno oceno poslovanja, ki jo pripravi nadzorni svet neodvisno od uprave družbe.

Posamezni **organizacijski** elementi sistema nadzora so:

- učinkovito sodelovanje nadzornega sveta z revizijsko in kadrovsko komisijo, ki nadzornemu svetu redno poročata o svojem delu;

- nadzorni svet ima zadostno pogostost sej, ki je vedno večja od zakonsko predpisanih štirih sej letno. V letu 2013 je imel nadzorni svet skupno osem sej;
- seje so dobro pripravljene. Gradivo se praviloma pošilja vsaj teden dni pred sejo;
- na vseh sejah nadzornega sveta sodelujejo vsi člani uprave;
- kot poročevalci po potrebi sodelujejo na sejah tudi pripravljalci gradiv;
- na sejah so prisotni vsi člani nadzornega sveta;
- na vseh sejah je na razpolago zadosti časa za podrobno in zbrano obravnavo tem na dnevnem redu;
- predsednik nadzornega sveta, ki predstavi delo nadzornega sveta, in revizor sta prisotna na skupščini.

Najpomembnejši sklepi nadzornega sveta

Nadzorni svet je tekoče spremljal najpomembnejše zadeve družbe in sprejemal sklepe. Najpomembnejše vsebine so bile povezane s spremljanjem uresničevanja strategije prestrukturiranja, s posebnim poudarkom na zagotavljanju likvidnosti in solventnosti Save. Ključni kadrovski sklep je bil sprejet na 1. seji nadzornega sveta, ki je potekala od 30. julija do 1. avgusta, kjer je bil na predlog kadrovske komisije potrjen predlog uprave za sporazumno razrešitev s funkcije in prenehanje delovnega razmerja z dnem 4. avgustom za člana uprave, Miha Resmana. S tem je uprava Save, d.d., postala dvočlanska.

Povzetek pomembnejših sklepov posameznih sej nadzornega sveta (po kronološkem sosledju) je podan v nadaljevanju:

- nadzorni svet se seznani s Poročilom o uresničevanju strategije prestrukturiranja družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava (5. seja);
- nadzorni svet se seznani s Preliminarnim poročilom o poslovanju Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., v obdobju januar – december 2012;

- nadzorni svet se seznani s Poročilom o likvidnosti in solventnosti za leto 2012 in načrtom za leto 2013;
- nadzorni svet se seznani z osveženo verzijo poslovnega načrta Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., za leto 2013 (6. seja);
- nadzorni svet se seznani s predstavitvijo in uresničevanjem strategije dejavnosti Turizem v Poslovni skupini Sava;
- nadzorni svet se seznani s poročilom o Poslovanju Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., v obdobju januar – marec 2013;
- nadzorni svet se seznani s Poročilom o delu revizijske komisije v letu 2012;
- nadzorni svet se seznani s Poročilom o delu kadrovske komisije v letu 2012;
- nadzorni svet potrjuje revidirano letno poročilo Save, d.d., za leto 2012 in revidirano letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2012;
- nadzorni svet sprejme Poročilo nadzornega sveta o rezultatu preveritve revidiranega letnega poročila družbe Sava, d.d., za leto 2012 in revidiranega konsolidiranega poročila Poslovne skupine Sava za leto 2012;
- nadzorni svet glede na novo ugotovljena dejstva zadolžuje upravo, da pridobi dodatno pravno mnenje glede morebitne odškodninske odgovornosti prejšnje uprave v primeru uveljavljanja terminske opcije NLB;
- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:
»Skupščina se seznani z revidiranim letnim poročilom Save, d.d., za leto 2012, z revidiranim konsolidiranim letnim poročilom Poslovne skupine Sava za leto 2012 in s pisnim poročilom nadzornega sveta za leto 2012.«;
- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:
»Skupščina podeljuje razrešnico upravi. Skupščina podeljuje razrešnico nadzornemu svetu. Skupščina potrjuje in odobrava delo teh dveh organov družbe v poslovnem letu 2012.«;
- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:

»Osnovni kapital družbe se z dosedanjega zneska, ki znaša 83.751.567,51 EUR, zmanjša za znesek 58.309.716,03 EUR, tako da po zmanjšanju znaša 25.441.851,48 EUR. Zmanjšanje osnovnega kapitala se izvede po postopku poenostavljenega zmanjšanja osnovnega kapitala v skladu s 379. členom ZGD-1. Namen zmanjšanja osnovnega kapitala družbe je prilagoditev kapitala in osnovnega kapitala zmanjšanju obsega poslovanja družbe. Osnovni kapital se zmanjša na podlagi revidiranih računovodskih izkazov na dan 31. 12. 2012. Ker je osnovni kapital družbe razdeljen na 2.006.987 navadnih imenskih kosovnih delnic, se zaradi zmanjšanja osnovnega kapitala zmanjša pripadajoči znesek vsake delnice v osnovnem kapitalu družbe. Ker pripadajoči znesek vsake delnice v osnovnem kapitalu po njegovem zmanjšanju znaša 12,68 EUR, se zmanjšanje izvede brez združitve delnic oziroma ob nespremenjenem številu delnic.«

Skupščina sprejme spremembo določbe točke 3.1. statuta družbe, ki se glasi:

“3.1. Osnovni kapital družbe znaša 25.441.851,48 evrov.”«;

- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:

»Spremeni se sedež družbe, ki je odslej Ljubljana.«

- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:

»Spremeni se točka 1.4. statuta družbe tako, da se sedaj glasi: “1.4. Sedež družbe je: Ljubljana.”

Spremeni se točka 1.5. statuta družbe tako, da se sedaj glasi:

“1.5. Poslovni naslov družbe je: Dunajska cesta 152, Ljubljana.”

Točka 2.2. statuta družbe se uskladi z veljavno klasifikacijo dejavnosti, tako da se sedaj glasi:

“2.2. Skladno z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS št. 69/2007) se v točki 2.1. opredeljene dejavnosti družbe razvrščajo pod naslednje šifre in imena standardne klasifikacije dejavnosti, ki se vpišejo v sodni register... (opomba: sledi navedba šifer in pripadajoče vsebine klasifikacije).

O spremembah in dopolnitvah dejavnosti zaradi uskladitve s predpisi ali zahtevami inšpekcijskih organov ali za uresničevanje ciljev družbe, opredeljenih v dejavnostih družbe, odloča nadzorni svet.” Spremeni se točka 6.6. statuta družbe tako, da se sedaj glasi:

“6.6. Skupščina se opravi v kraju, ki ga določi uprava.”

Spremenita se prvi in drugi odstavek 8. člena statuta družbe tako, da se sedaj glasita:

“Na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) bo družba objavila tista obvestila, katerih objavo v AJPES na prisilen način predpisuje zakon.”

“Če kateri predpis določa dolžnost objave, vendar na prisilen način ne določi kot mesta objave statutarno določenega časnika ali elektronskega medija oziroma AJPES, bo družba objavila svoje sporočilo v elektronski obliki na svojih spletnih straneh.”«;

- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednji sklep:

»Za revizorja računovodskih izkazov družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2013 se imenuje Deloitte revizija, d.o.o., Dunajska cesta 165, 1000 Ljubljana.«;

- nadzorni svet predlaga skupščini, da sprejme naslednja sklepa:

a) »Skupščina ugotavlja, da je član nadzornega sveta – predstavnik delničarjev – mag. Tomaž Perše dne 18.10.2012 odstopil z mesta člana nadzornega sveta.«

b) »Skupščina za člana nadzornega sveta Sava, d.d.- predstavnika delničarjev izvoli Mira Medveška. Novoizvoljeni član nadzornega sveta štiriletni mandat nastopi z dnem 30.04.2013.«;

- nadzorni svet se seznani s poročilom o poslovanju Poslovne skupine Sava in družbe Sava, d.d., v obdobju januar – marec 2013 (7. seja);
- nadzorni svet se seznani z informacijo o finančnem prestrukturiranju Sava, d.d.;
- nadzorni svet priporoča upravi, da čim prej ponovno prouči ovrgljivost domneve o trajnejši nelikvidnosti po ZFPPIPP. Nadzorni svet priporoča upravi, da konča pogajanja z bankami o

reprogramu s podpisom zavezujočih dokumentov v najkrajšem možnem času;

- nadzorni svet soglaša s sklenitvijo sporazuma o razvezi pogodbe o zaposlitvi, ki sta jo sklenila Sava, d.d., in Miha Resman (1. korespondenčna seja);
- število članov uprave družbe Sava, d.d., se zmanjša za enega člana, tako da ima od 05.08.2013 dalje družba dva člana uprave, ki družbo zastopata skupno;
- nadzorni svet zadolžuje upravo, da v nadaljnjih aktivnostih, povezanih z družbo Sava Nova, d.o.o., Zagreb, upošteva mnenje in napotke odvetniške pisarne Jadek & Pensa, pri čemer naj posebej pazi na zastaralne roke (8. seja);
- nadzorni svet se seznani s Poročilom o poslovanju družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava v obdobju januar – junij 2013;
- nadzorni svet Sava, d.d., soglaša z imenovanjem prokuristov družbe in sicer se z dnem 4.11.2013 za prokurista Save, d.d., imenujeta Milan Marinič in Petra Sever. Vsak izmed prokuristov zastopa družbo skupaj z enim članom uprave (2. korespondenčna seja);
- nadzorni svet ugotavlja, da pri projektih »Funtana 1 in 2« ter »Zagreb Zajčeva« obstajajo nekatere podlage za ugotavljanje odškodninske odgovornosti pretekle uprave. Nadzorni svet zato priporoča upravi, da pridobi in prouči nadaljnje ustrezne podlage za vložitev odškodninskega zahtevka. Pri tem naj posebno pozornost namenijo poteku zastaralnih rokov;
- nadzorni svet priporoča upravi, da se naroči poslovni pregled posla NLB opcije s strani ene izmed revizijskih družb »big four«, z namenom, da se ugotovi, ali je bila nakupna cena delnic NLB - upošteva je takratne okoliščine - poštena in ali je bil uporabljen način reševanja likvidnostne situacije družbe upravičen;
- nadzorni svet se seznani s Poročilom o poslovanju družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava v obdobju januar – september 2013;
- nadzorni svet zadolžuje kadrovske komisije, da skupaj z upravo prouči možnosti nadaljnje racionalizacije stroškov, vključno s stroški dela in plač, ter o tem poroča nadzornemu svetu;

- nadzorni svet priporoča upravi, da naj prouči možnosti za nadaljnjo reorganizacijo holdinga in racionalizacijo stroškov dela (10. seja);
- nadzorni svet se seznani z Informacijo o prodaji premoženja v letu 2013;
- nadzorni svet se seznani s poslovnim načrtom družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2014. Nadzorni svet nalaga upravi, da po končanem postopku vrednotenja sredstev in stresnih testov ponovno prouči ustreznost poslovnega načrta družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava za leto 2014 ter ga takoj, ko bodo znane predpostavke oziroma najkasneje do konca prvega četrtletja, ponovno predloži v obravnavo nadzornemu svetu;
- nadzorni svet se seznani s Strategijo razvoja Zdravstva Sava Turizem d.d., za obdobje 2014-2018 in zadolžuje upravo, da strategijo dopolni z izračuni izboljšanja poslovne uspešnosti področja.

O vsaki seji je bil izdelan in s sklepom potrjen zapisnik nadzornega sveta.

Poročanje uprave

Komunikacija med upravo in nadzornim svetom je potekala ustrezno v skladu z doseženimi standardi poročanja in določenimi časovnicami. Poročanje uprave v poslovnem letu 2013, ki je bilo stalno, pošteno in odprto, je nadzornemu svetu omogočilo izvrševanje nadzorne funkcije. Uprava je nadzornemu svetu redno poročala o uresničevanju strategije prestrukturiranja Save do leta 2014. Poročila o poslovanju so bila pripravljena po posameznih dejavnostih z zbirnim pregledom vseh poslovnih učinkov. S tem je bilo omogočeno sledenje pozitivnih in negativnih učinkov posameznih dejavnosti Poslovne skupine Sava.

Nadzornemu svetu je bil omogočen tudi pregled posameznih družb oziroma proizvodnih ter storitvenih programov znotraj posameznega področja. Prvenstveno se je interes nadzornega sveta dotikal strateških usmeritev, likvidnosti in solventnosti, poslovanja večjih družb ter konsolidiranih izkazov celotne Poslovne skupine Sava. Nadzorni svet je posebno pozornost namenjal zlasti dejavnosti Na

ložbene finance, ki deluje v okviru matične družbe skupine, pa tudi dejavnosti Turizem.

V svojih poročilih je uprava prikazovala in pojasnjevala vse najpomembnejše kategorije, ki vplivajo na poslovanje družbe Sava, d.d., in Poslovne skupine Sava, še zlasti pa sredstva in vire sredstev, prodajo, stroške in čisti poslovni izid. Prav tako so bili periodičnim izkazom dodani primerjalni izkazi za preteklo leto in načrtovani izkazi za primerjalno obdobje. Na ta način je nadzorni svet lahko stalno sledil trende uspešnosti poslovanja glede na preteklost in glede na načrtovano poslovanje.

Poseben poudarek je bil dan področju zagotavljanja likvidnosti. Uprava je nadzorni svet sproti, ob rednem poročanju o uresničevanju strategije prestrukturiranja, seznanjala z najpomembnejšimi elementi te tematike ter ob tem četrtletno predstavljala ločena poročila o likvidnosti in solventnosti.

Ocena poslovanja

Uvodno pojasnilo

Zahtevno gospodarsko okolje je tudi v letu 2013 vplivalo na uspešnost poslovanja tako družb Poslovne skupine Sava kot tudi na poslovno uspešnost banke, v kateri je Sava, d.d., udeležena z lastniškim deležem. V dejavnosti Turizem so se še vedno soočali z dodatno zaostrenimi gospodarskimi razmerami, zlasti na slovenskem trgu. Močan upad kupne moči se je odražal na ravni celotne panoge. Ponudba turističnih produktov se je preusmerjala na trge in tržne segmente, ki jih je kriza manj prizadela. Potekala je tudi korenita nadgradnja zdravstvene dejavnosti, hkrati pa so bili v izvajanju dodatni programi racionalizacij. Bančni sektor je bil podvržen prevetritvi portfelja, kar je pomembno vplivalo na višino kapitala bank.

Podoba Poslovne skupine Sava je bila v letu 2013 zaradi izvedene odprodaje družb dejavnosti Gumarstvo z zunanjetrgovinsko mrežo bistveno spremenjena. Največji dejavnosti v skupini sta od januarja 2013 dalje dejavnost Turizem in upravljanje finančnih naložb družbe Sava, d.d., kjer najpomembnejši delež predstavlja naložba v bančni sektor.

Poslovna uspešnost Poslovne skupine Sava

Opomba: Informacije o poslovni uspešnosti, kjer so podane primerjalne analize na enako obdobje preteklega leta, upoštevajo sedanjo sestavo Poslovne skupine Sava.

Doseženi **prihodki od prodaje** družb Poslovne skupine Sava so v letu 2013 znašali 67,2 milijona evrov in so bili za 6 odstotkov nižji kot v enakem obdobju preteklega leta, za načrtovanimi vrednostmi pa so zaostajali prav tako za 6 odstotkov.

V dejavnosti Turizem so bili v letu 2013 doseženi prihodki od prodaje v višini 62,5 milijona evrov, kar je bilo za 4 odstotke manj od prihodkov v enakem obdobju preteklega leta in tudi za 4 odstotke manj od načrtovanih prihodkov.

V družbah Drugih dejavnosti, ki jo sestavljajo nepremičninski družbi, družbe področja Energetika ter dve manjši storitveni družbi, so bili doseženi prodajni prihodki v višini 3,6 milijona evrov za 8 odstotkov nižji od tako od lanskoletnih kot tudi od načrtovanih prihodkov od prodaje.

Poslovni odhodki v višini 79,7 milijona evrov so bili za 8 odstotkov višji kot v enakem lanskem obdobju ter za 15 odstotkov višji od načrtovanih vrednosti. Odstopanja so v celoti nastala zaradi oslabeitev nepremičnin, zalog in terjatev v skupni višini 9,3 milijona evrov. Med odhodki poslovanja so stroški dela predstavljali 30 odstotkov, v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta so bili nižji za 9 odstotkov, od načrtovanih pa nižji za 4 odstotke.

V Poslovni skupini Sava je bila v letu 2013 dosežena **čista izguba** v višini 55,6 milijona evrov. Na višino izkazane izgube je vplivala odprava odloženih terjatev za davke v višini 9,8 milijona evrov ter nadaljnje oslabitve sredstev v višini 51,4 milijona evrov, ki se nanašajo na:

- oslabeitev finančne naložbe v Gorenjsko banko, d.d., v katero je Sava, d.d., vstopila v letu 1999, v višini 27,6 milijona evrov (na 588 evrov na delnico, ki je bila preverjena z oceno pooblaščenega ocenjevalca vrednosti);

- oslabitev finančne naložbe v Abanko Vipra, d.d., v katero je Sava, d.d., vstopila v letu 2007, v višini 9,6 milijona evrov. Lastništvo Save, d.d., v Abanki Vipra, d.d., je na osnovi odločbe Banke Slovenije z dnem 18.12.2013 prenehalo. Skupna vrednost izgube na finančni naložbi v Abanko Vipra, d.d., je znašala 130,5 milijona evrov;
- oslabitev finančne naložbe v NFD Holding, d.d., v katero je Sava, d.d., vstopila v letu 2009, v višini 0,2 milijona evrov;
- oslabitev v letu 2010 danih posojil družbi NFD Holding, d.d., v višini 0,7 milijona evrov;
- oslabitve vrednostnih papirjev, razpoložljivih za prodajo v višini 4,0 milijona evrov (prilagoditev na borzne cene oz. ocenjene pošteno vrednosti pri naložbah v delniški vzajemni sklad NFD1, Cimos, d.d., in Jubmes banki, d.d.);
- oslabitve terjatev v višini 2,6 milijona evrov (pretežni del izhaja iz oslabitev terjatve do Zavarovalnice Triglav, d.d., iz naslova prodaje deleža v družbi Sava IP, d.o.o.);
- oslabitev naložbenih nepremičnin v dejavnosti Nepremičnine v višini 2,5 milijona evrov (prilagoditev na ocenjeno pošteno vrednost naložbenih nepremičnin v lasti družbe Sava Nepremičnine, d.o.o.);
- oslabitev zaloga nepremičnin v dejavnosti Nepremičnine v višini 1,2 milijona evrov (prilagoditev na ocenjeno pošteno vrednost nepremičnin v lasti družbe Sava Nova, d.o.o.);
- oslabitev poslovnih nepremičnin v dejavnosti Turizem v višini 2,8 milijona evrov (prilagoditev na ocenjeno nadomestljivo vrednost hotelskih nepremičnin, ki v naravi predstavlja hotel Primus in golf igrišče Livada).

Bilančna vsota družb Poslovne skupine Sava je na dan 31. 12. 2013 znašala 326,3 milijona evrov in je bila za 154,7 milijona evrov oziroma za 32 odstotkov nižja kot konec leta 2012. Neto znižanje bilančne vsote je posledica odprodaje družb dejavnosti Gumarstvo z zunanjetrgovinsko mrežo ter izvedenih oslabitev sredstev.

V **strukturi sredstev** finančne naložbe predstavlja 36 odstotkov, nepremičnine, naprave in oprema 50 odstotkov, ostala sredstva (zaloge, poslovne ter-

jatve, dana posojila, odložene terjatve za davek in drugo) pa 14 odstotkov.

V **strukturi virov** sredstev je kapital udeležen s 5 odstotki, dolgoročni dolgovi z 20 odstotki ter kratkoročni dolgovi s 75 odstotki.

Dolgoročna sredstva družb Poslovne skupine Sava so v 28 odstotkih financirana z dolgoročnimi viri, v 72 odstotkih pa s kratkoročnimi viri.

Kapital v višini 16,2 milijona evrov je predstavljal 5 odstotkov vseh virov sredstev, njegovo znižanje za 51,1 milijona evrov v primerjavi s koncem preteklega leta pa je posledica dosežene izgube skupine v višini 55,6 milijona evrov, povečanja vrednosti rezerv za pošteno vrednost v višini 4,9 milijona evrov in zmanjšanja kapitala, ki pripada manjšinskim lastnikom, za 0,4 milijona evrov.

Vrednost **skupnih prejetih dolgoročnih posojil in kratkoročnih finančnih obveznosti** družb Poslovne skupine Sava je na dan 31. 12. 2013 znašala 281,1 milijona evrov, kar je za 64,4 milijona evrov manj kot konec leta 2012.

Poslovna uspešnost Save, d.d.

Doseženi **prihodki od prodaje** Save, d.d., so znašali 1,9 milijona evrov, kar je bilo za 41 odstotkov manj kakor v predhodnem letu ter v skladu z načrtovanimi prihodki od prodaje. Drugi poslovni prihodki v višini 5,3 milijona evrov so predstavljali doseženo razliko v ceni pri prodaji hotelskih nepremičnin družbi dejavnosti Turizem.

Med **stroški iz poslovanja**, ki so bili realizirani v višini 7,3 milijona evrov, je bila evidentirana tudi oslabitev terjatve v višini 1,9 milijona evrov. Brez upoštevanja oslabitve so bili za 17 odstotkov nižji od doseženih v enakem obdobju preteklega leta ter za 18 odstotkov nižji od načrtovanih stroškov iz poslovanja. Stroški dela v višini 1,7 milijona evrov so bili v primerjavi z enakim lanskim obdobjem za 40 odstotkov nižji.

Dosežena **čista izguba** Save, d.d., je v letu 2013 znašala 11,4 milijona evrov. Na poslovni izid je pozitivno vplival dobiček pri prodaji družb dejavnosti Gumarstvo z zunanjetrgovinsko mrežo v višini 24,3

milijona evrov. Poslabšala ga je odprava terjatev za odložene davke v višini 9,8 milijona evrov ter oslabitve sredstev v višini 21,6 milijona evrov, ki so se nanašale na:

- oslabitev finančne naložbe v Abanko Vipra, d.d., v višini 9,6 milijona evrov;
- oslabitve naložb in posojil v povezavi z odvisnimi družbami v višini 4,4 milijona evrov;
- oslabitve vrednostnih papirjev, razpoložljivih za prodajo v višini 4,0 milijona evrov;
- oslabitve terjatev v višini 1,9 milijona evrov;
- ostale oslabitve v višini 1,7 milijona evrov.

Bilančna izguba je na dan 31. 12. 2013 znašala 11,4 milijona evrov in je ostala nepokrita.

Bilančna vsota družbe Sava, d.d., je na dan 31. 12. 2013 znašala 248,3 milijona evrov in je bila za 100,0 milijona evrov oziroma za 29 odstotkov nižja kot konec leta 2012. Polovico znižanja predstavlja odprodaja naložbe v družbe dejavnosti Gumarstvo z zunanjetrgovinsko mrežo, polovico pa odprodaja nepremičnin, oslabitve sredstev ter odprava odloženih terjatev za davek.

Največji, to je 85-odstotni delež v **strukturi sredstev** so predstavljale dolgoročne finančne naložbe. Dana posojila so imela 8-odstotni delež, odložene terjatve za davek 4-odstotni delež ter ostala sredstva 3-odstotni delež.

Kapital družbe Sava, d.d., v višini 15,1 milijona evrov je bil za 22,6 milijona evrov oziroma za 60 odstotkov nižji kakor konec predhodnega leta. V sestavi virov sredstev je predstavljal 6 odstotkov.

Skupne finančne obveznosti Save, d.d., so dosegle vrednost 226,8 milijona evrov in so bile v primerjavi s koncem preteklega leta znižane za 71,7 milijona evrov. Njihov delež v bilančni vsoti je bil 91-odstoten. Med skupnimi finančnimi obveznostmi ima Sava, d.d., za 220,2 milijona evrov prejetih posojil izven Poslovne skupine Sava. Za zavarovanje obveznosti iz naslova prejetih posojil Save, d.d., je bila na dan 31. 12. 2013 posojilodajalcem dana zastava sredstev Save, d.d., in sredstev odvisnih družb v višini 235,8 milijona evrov.

Revizorjevo poročilo

Nadzorni svet se je seznanil z **revizorjevima poročiloma** in ugotovil, da sta za družbo Sava, d.d., in za Poslovno skupino Sava izdani mnenji s pridržki.

Revizor je svoja stališča v poročilu predstavil tudi nadzornemu svetu. Prav tako je sodeloval na sestanku revizijske komisije nadzornega sveta.

Revizorjevo poročilo za družbo Sava, d.d.

Glede pridržka na omejitve področja revidiranja – naložba v pridruženo družbo – je bilo pojasnjeno, da zaradi trenutnih gospodarskih razmer in visoke negotovosti glede prihodnjega razvoja poslovanja banke, uprava ni mogla z dovolj visoko gotovostjo oceniti morebitnega zneska potrebne slabitve naložbe v Gorenjsko banko, d.d. Revizorji se v okviru revizijskih postopkov niso mogli prepričati o višini morebitne potrebne slabitve vrednosti te finančne naložbe.

Glede pridržka na omejitve področja revidiranja – odložene terjatve za davek – je bilo pojasnjeno, da zaradi trenutnih gospodarskih razmer in visoke negotovosti bodočega poslovanja družbe uprava ni mogla z dovolj visoko verjetnostjo oceniti načrtovanih bodočih obdavčljivih dobičkov, ki bi zagotovili, da bodo omenjene odložene terjatve za davek v naslednjih obdobjih koriščene. Zaradi navedenega se revizorji niso mogli prepričati o ustreznosti izkazanega zneska odloženih terjatev za davek.

Glede poudarjene zadeve, v zvezi s katero mnenje ni prilagojeno, je bilo pojasnjeno, da so v letnem poročilu tveganja ustrezno predstavljena in razkrita.

Revizorjevo poročilo za Poslovno skupino Sava

Glede pridržka na omejitve področja revidiranja – naložba v pridruženo družbo – je bilo pojasnjeno, da podatki o kapitalu Gorenjske banke, d.d., do dneva odobritve konsolidiranih računovodskih izkazov niso bili na voljo. Zato skupina za merjenje naložbe v pridruženo družbo ni uporabila kapitalne metode, temveč izkazuje naložbo po nabavni vrednosti. Prav tako uprava obvladujoče družbe

Save, d.d., zaradi trenutnih gospodarskih razmer in visoke negotovosti glede prihodnjega razvoja poslovanja banke ni mogla z dovolj visoko gotovostjo oceniti zneska morebitne potrebne slabitve naložbe v Gorenjsko banko, d.d. Revizorji se v okviru revizijskih postopkov niso mogli prepričati o višini morebitne potrebne slabitve vrednosti te finančne naložbe.

Glede pridržka na omejitve področja revidiranja – odložene terjatve za davek – je bilo pojasnjeno, da uprava obvladujoče družba Sava, d.d., zaradi trenutnih gospodarskih razmer in visoke negotovosti bodočega poslovanja ni mogla z dovolj visoko verjetnostjo oceniti načrtovanih bodočih obdavčljivih dobičkov, ki bi zagotovili, da bodo omenjene odložene terjatve za davek v naslednjih obdobjih koriščene. Zaradi navedenega se revizorji niso mogli prepričati o ustreznosti izkazanega zneska odloženih terjatev za davek.

Glede pridržka – primerjalne računovodske informacije – je bilo pojasnjeno, da skupina v letu 2012 ni prikazala ustavljenega poslovanja ločeno od ohranjenega poslovanja, zato je bilo mnenje za leto 2012 prilagojeno.

Glede poudarjene zadeve – delujoče podjetje, v zvezi s katero mnenje ni prilagojeno, je bilo pojasnjeno, da so v letnem poročilu tveganja ustrezno predstavljena in razkrita.

Glede poudarjene zadeve – pogojne obveznosti, v zvezi s katero mnenje ni prilagojeno, je bilo pojasnjeno, da je v povezavi s sproženimi denacionalizacijskimi zahtevki pričakovan dolgotrajen proces razreševanja in ni možno zanesljivo oceniti niti napovedati verjetnosti poravnave obveznosti. Zato pogoji za pripoznavanje rezervacij niso izpolnjeni.

Nadzorni svet ugotavlja, da ima revizorsko poročilo vsebine, predpisane v drugem odstavku 57. člena ZGD-1. Revizor je potrdil, da sta računovodski poročili pripravljeni skladno s Slovenskimi računovodskimi standardi, računovodskimi usmeritvami družbe in ob uporabi ustreznih določb mednarodnih standardov računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.

Pripombe nadzornega sveta k letnemu poročilu za leto 2013 in konsolidiranemu letnemu poročilu za leto 2013

Nadzorni svet nima pripomb k letnemu poročilu za leto 2013 in konsolidiranemu letnemu poročilu za 2013, ki bi ga zadrževali pri sprejemu njegove odločitve glede potrditve letnega poročila in konsolidiranega letnega poročila.

Ocena dela uprave

Nadzorni svet je ocenil tudi delo uprave družbe Sava, d.d., v letu 2013, ki je bilo izjemno zahtevno zaradi nadaljnjega zaostrovanja razmer v ekonomskem okolju.

Leto 2013 je bilo drugo polno leto po nastopu mandata uprave in začetku uresničevanja strategije poslovno-finančnega prestrukturiranja Save do leta 2014, sprejete septembra 2011.

Med najpomembnejšimi strateškimi dosežki uprave minulega poslovnega leta izpostavljam: vzdrževanje tekoče likvidnosti in solventnosti; sklenitev dogovora o reprogramu finančnih obveznosti z bankami upnicami, imetniki obveznic Save in drugimi finančnimi upniki; nadaljnjo reorganizacijo in konsolidacijo poslovanja Save, d.d., in dejavnosti Turizem; vzpostavljanje pogojev za uresničevanje sinergijskih učinkov znotraj panoge slovenskega turizma ter visoko učinkovitost nadaljevanja izvajanja programa dezinvestiranja (zaključek odprodaje celotne dejavnosti Gumarstvo, zaključek odprodaje dela dejavnosti Energetika in odprodaja nekaterih drugih finančnih naložb, tudi v odvisnih družbah).

Skupne finančne obveznosti so se zgolj v letu 2013 na ravni skupine znižale za 64,4 milijona evrov, Save, d.d., pa za 71,7 milijona evrov, kar je izjemen dosežek, gledano ne le na ravni slovenskega gospodarstva, ampak tudi širše. Vse obveznosti do bank družba redno izpolnjuje.

Ob zasledovanju ekonomskih ciljev odprodaj, izvajanju notranje stroškovne racionalizacije in s tem občutno nižjih stroškov dela je uprava aktivno sodelovala

z delavskimi predstavništvi ter pomembno prispevala k ohranjanju motivacije in zavzetosti zaposlenih.

Učinki izvedenih sprememb v načinu vodenja, organiziranosti, sestavi portfelja naložb Save, d.d., ter drugih strateških premikov za doseganje vzdržne ravni zadolženosti, obnovitev dobičkonosnosti in ustvarjanje dolgoročne vrednosti za delničarje družbe so se nadalje pozitivno odrazili v rezultatih poslovanja leta 2013.

Kljub dosežkom na področju nadaljnje konsolidacije poslovanja Save, d.d., in odvisnih družb skupine pa so daleč največji vpliv na poslovanje ponovno imele dodatne oslavitve finančnih naložb, še posebej kot posledica decembrskih rezultatov obremenitvenih testov bank. Družba Sava, d.d., in posledično Poslovna skupina Sava sta leto 2013 tako še vedno zaključili z izgubo. Le-ta je sicer občutno nižja glede na predhodni dve leti.

Uprava je tudi v minulem letu veliko pozornost namenjala analizi prihodnjih priložnosti in nevarnosti, še zlasti pa tveganjem na finančnih trgih, in se odzivno prilagajala s pripravo ter izvedbo dodatnih ukrepov za uresničevanje načrtanih strateških ciljev.

Izvedba dodatnih ukrepov za izboljšanje poslovanja se je tudi v letu 2013 potrdila kot učinkovita v dejavnosti Turizem. Primerjave kažejo, da je ta Savina dejavnost negativne pritiske okolja premostila bolje v primerjavi s konkurenco. Prvotnih pričakovanj v razmerah izjemno zaostrenega ekonomskega okolja, zlasti na domačem trgu, sicer še ni dosegla, bo pa k njihovi izpolnitvi dodaten zagon nedvomno prispevalo uresničevanje nove strategije razvoja Zdravstva. Na osnovi pozitivnega izida drugo leto zapored - po predhodni dolgoletni izgubi - in predstavljenih smernic nadgradnje strategije, nadzorni svet ocenjuje, da je razvoj dejavnosti Turizem na pravi poti.

Ključno objektivno dejstvo, ki drastično zaznamuje možnost uresničevanja načrtane strategije prestrukturiranja Save, pa predstavljajo težave in posledično sanacija slovenskega bančnega sistema,

Sava, d.d., je z decembrskim podržavljenjem Abanke Vipava, d.d., izgubila dotedanje lastništvo te svoje

naložbe, zaradi zahtev glede dokapitalizacije na osnovi odredbe Banke Slovenije pa je sedaj v posebnem položaju tudi njena naložba v Gorenjsko banko, d.d.

Dvig vrednosti premoženja skozi kapitalsko povezovanje bank in nadaljnje razdolževanje Save, d.d., bo potrebno izvesti v modificirani obliki.

Priprava modifikacije strategije prestrukturiranja Save oziroma izdelave novega poslovnega modela, ki bo alternativa doseganju ciljev, zamišljenih s strategijo iz leta 2011, je zato najpomembnejša naloga uprave in eno ključnih pričakovanih nadzornega sveta v letu 2014.

Nadzorni svet ocenjuje, da je bila angažiranost in učinkovitost delovanja uprave, v danih težavnih ekonomskih okoliščinah in pod vplivom bremena preteklih poslovnih odločitev, za doseganje ciljev leta 2013 in dolgoročnejših strateških ciljev Save ustrezna in ji izreka priznanje ter podporo.

Na osnovi vsega navedenega nadzorni svet predlaga skupščini delničarjev, da upravi Save, d.d., podeli razrešnico za njeno delo v letu 2013.

Potrditev letnega poročila za leto 2013 in konsolidiranega letnega poročila za leto 2013

Nadzorni svet potrjuje letno poročilo Save, d.d., za leto 2013 in konsolidirano letno poročilo Poslovne skupine Sava za leto 2013.

Nadzorni svet je v skladu s tretjim odstavkom 282. člena ZGD-1 letni poročili za leto 2013 na svoji 11. seji, dne 26. 3. 2014 potrdil in s tem sprejel v odprtem roku, t.j. pred iztekom enega meseca, šteto od dneva predložitve letnih poročil za leto 2013 nadzornemu svetu.

Aleš Skok
predsednik nadzornega sveta Save, d.d.

V Ljubljani, 26. marca 2014